

VOGELRINGSTATION "DE BEER"

lokatie Wassenaarse Slag

J A A R V E R S L A G 1 9 9 0

De samenstelling van de ringgroep, behorend Vrs " De Beer" bleef ook in 1990 onveranderd naar de volgende gegevens:

Ringvergunninghouders:

H.F.M. de Beer, Voorschoten
C. van Deursen, Aerdenhout

Vaste assistenten:

P. Haasnoot, Katwijk aan Zee
N. Bronsgeest, Voorschoten
M. Verrips, Voorschoten

De ringvergunningen werden afgegeven door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, voor deze gevestigd te Arnhem, op voordracht van het Instituut voor Oecologisch Onderzoek, afd. Nederlandse Ringcentrale te Heteren (voorheen Vogeltrekstation).

De benodigde terreinvergunningen staan op naam van H. de Beer en C. van Deursen.

Algemeen

In het verslagjaar heeft onze ringgroep de activiteiten praktisch ongewijzigd voortgezet wat betreft lokaties, mankracht, tijdsbesteding en vangmiddelen. Hierdoor wordt het steeds meer mogelijk om betrouwbare vergelijkingen te maken tussen de resultaten van de verschillende jaren.

Rond de vinkenbaan aan de Wassenaarse Slag was de wateroverlast minder groot dan in 1989, dankzij het gebruik van een pomp. De gevolgen van de te hoge waterstand zijn echter landschappelijk ingrijpend. Veel struiken, met name duindoornstruwelen zijn afgestorven en veel lage vegetaties zijn aangetast door vergrassing en verruiging (brandnetel, pitrus). Hierdoor heeft het terrein voor een aantal soorten zijn aantrekkingskracht als broedgebied verloren. Met name geldt dit voor nachtegaal, boompieper en kneu, in mindere mate ook voor fitis en grasmus. Zorgelijk blijkt de situatie voor de soorten, die op de grond broeden. Er worden te weinig jonge vogels zelfstandig door de predatie van eksters, zwarte kraaien en vossen. Voornamelijk geldt dit voor veldleeuwerik, graspieper, wulp en Kievit, in toenemende mate ook voor de tapuitensoorten. Om dezelfde redenen vindt geen hervestiging plaats van de soorten, die reeds uit het duin zijn verdwenen

De lokatie in Zuidelijk Flevoland wordt steeds waardevoller, niet alleen als broedgebied, maar ook als fourage- en rustterrein en als trekroute. Hier kunnen flinke aantallen rietvogels worden gevangen in alle bekende soorten. Daarnaast neemt het aandeel van struik- en bosbewonende vogels aanmerkelijk toe, zowel in aantallen als in soorten.

Populaties

Tapuitensoorten

De broedpopulatie van de tapuit stabiliseerde zich in het verslagjaar op het hoge niveau der laatste jaren. Er werden 50 broedparen gelokaliseerd. In toenemende mate heeft de soort te lijden van uitgegraven en geplunderde nesten. Tot voor enkele jaren kwam predatie slechts zelden voor. Er werden 97 pulli geringd uit 19 nesten, een gemiddelde van 5,1 jong per broedsel naar de volgende gegevens:

nesten	aantal jongen	totaal
1	3	3
5	4	20
7	5	35
3	6	18
3	7	21
<u>19</u>	<u>5,1</u>	<u>97</u>

Het aantal broedparen van de roodborsttapuit nam verheugend toe van 14 naar 21. Paapjes waren op 12 lokaties vertegenwoordigd, maar uitgevlogen jongen werden nauwelijks vastgesteld.

De onderzoeksresultaten geven het volgende beeld van de broedparen:

	tapuit	roodborsttapuit	paapje
niet gevonden	16	11	9
geringd	19	7	2
verstoord	15	3	1
Totaal broedparen	<u>50</u>	<u>21</u>	<u>12</u>

Bij een trendmatige stijging van verstoorde nesten moet voor sterke achteruitgang van de tapuit worden gevreesd in de komende jaren.

Barmsijzen

Voor de derde keer in vijf jaar was er een, zij het bescheiden invasie van grote barsmsijzen. Zoals gewoonlijk werden de eersten eind oktober geringd, viel het zwaartepunt in november en eindigde de trek in december. De influx van grote barsmsijzen werd overigens voorafgegaan door sterke doortrek van kleine barsmsijzen, waarvan er ongeveer driemaal zoveel werden gevangen dan normaal (57 tegen ± 20).

Kruisbekken

Voor het eerst sinds 1983 werden er weer kruisbekken geringd. Eind juni werden we verrast met de eerste waarnemingen van deze fraaie, boeiende en vertrouwelijke invasiegast. Met de onmisbare hulp van een lokker en dankzij een tactische opstelling van de mistnetten werden er tussen 27 juni en eind oktober niet minder dan 205 exemplaren geringd. 51% van de gevangen vogels waren eerstejaars. In oktober kwamen ook nog kleine groepjes grote kruisbekken voor.

Wetenswaardige gegevens

De doortrek van vinken, kepen en fraters op de lokatie was zwak, wellicht te wijten aan landschappelijke structuur wijzigingen.

Zwarte mezen ontbraken geheel, daarentegen waren goudhaantjes, staartmezen en vooral vuurgoudhaantjes beter dan ooit vertegenwoordigd.

Dankzij de welwillende medewerking van de beheerder van het Panbos te Katwijk konden weer 4 nesten jonge torenvalken worden geringd. Sperwers waren op de vinkenbaan goed aanwezig, terwijl het ringen van de jonge boomvalken een belevenis was.

De gewijzigde biotoop bracht ook nog winst: er werden in het verslagjaar 9 bokjes geringd!

Er werden meer pimpelmezen dan koolmezen gevangen.

In de Flevopolder werden weer goed kleine karekieten geringd. In toenemende mate worden ze uit België terggemeld. Vermeldenswaard is de kleine karekiet no. A 300977. Deze vogel werd door ons geringd als eerstejaars op 13-08-1982 aan de Oostvaardersdijk en op dezelfde plaats opnieuw gevangen op 10-08-1987, 18-08-1988, 15-07-1989 en 04-07-1990 over plaatstrouw gesproken!

Zoals praktisch ieder jaar werden visdieven teruggemeld van de Westafrikaanse kust.

Een onoplosbaar raadsel komen wij tegen bij de boomklevers. Ieder jaar in februari/maart worden binnen de gemeente Wassenaar ± 20 tot 40 exemplaren geringd, uitsluitend mannetjes. Ieder jaar opnieuw worden in dezelfde territoria weer ongeringde mannetjes gevangen. De terugvangsten beperken zicht tot een enkel exemplaar. De vraag blijft, waar blijven al die geringde mannetjes?

Reeds eerder werd vastgesteld, dat in 't algemeen het aantal geringde mannetjes per soort het aantal vrouwtjes verre overtreft. Uit de beschikbare gegevens hebben wij enkele soorten genomen, waarvan het geslacht onmiskenbaar is voor het volgende overzicht.

Percentage mannetjes van totaal

	<u>1988</u>	<u>1989</u>	<u>1990</u>
goudhaan			64
vuurgoudhaan			67
Sijs - najaar	58	57	59
Sijs - winter			60
Grote barmsijs	55		60
Zwartkop	54	58	55
Vink	70	72	70
Keep	52	63	
Kruisbek			59

Hierbij op te merken, dat het aantal mannetjes van de grote barmsijs hoger kan zijn dan aangegeven, maar niet lager. De reden is dat eertstejaars mannetjes van het laatste broed nog niet herkenbaar zijn. Ze worden dan zonder vermelding van geslacht geregistreerd.

Voor het eerst werden in 1990 geringd:

- Wintertaling
- Grote gele kwikstaart.

Sinds vele jaren weer geringd:

- Boomvalk (1970)
- Tortelduif (1983)
- Turkse tortel (1979)
- Kruisbek (1983)
- Grote kruisbek (1983)

Specificatie geringde vogels

	<u>1987</u>	<u>1988</u>	<u>1989</u>	<u>1990</u>
Nestjongen	608 (18%)	833 (16%)	902 (22%)	1.346 (26%)
Volgroeide vogels	2.781 (82%)	4.539 (84%)	3.229 (78%)	3.788 (74%)
Totaal	3.389	5.422	4.131	5.134
Aantal soorten	75	89	78	89

Onderverdeling naar aantallen en soorten

	<u>Pulli</u>	<u>Volgroeid</u>	<u>Totaal</u> <u>1990</u>	<u>Was.slag</u> <u>Duin-</u> <u>gebied</u>	<u>R.IJ.P</u>	<u>Elders</u>	<u>Totaal</u> <u>1989</u>	<u>Totaal</u> <u>1988</u>
Wintertaling		1	1	1				
Sperwer		10	10	9		1	5	3
Torenvalk	20	2	22	2		20	21	5
Boomvalk	3		3			3		
Waterral		2	2	1	1		6	3
Waterhoen		4	4	4			3	
Scholekster	5		5			5		6
Kievit	17	3	20	3		17	19	27
Bokje		9	9	9			3	1
Watersnip		23	23	23			43	9
Houtsnip		2	2	2				2
Grutto	3		3			3		8
Tureluur	1	1	2	1		1		3
Groenpootruiter		1	1	1			1	
Witgatje		2	2	2			9	3
Kokmeeuw	134		134		134		19	37

			Was.slag					
	<u>Pulli</u>	<u>Volgroeid</u>	<u>Totaal 1990</u>	<u>Duin-gebied</u>	<u>R.IJ.P</u>	<u>Elders</u>	<u>Totaal 1989</u>	<u>Totaal 1988</u>
Visdief	366		366		366		212	385
Houtdief			1	1			2	1
Turkse Tortel		2	2			2		
Tortelduif		1	1	1				
Koekoek	1		1			1		
Bosuil	1		1			1	1	
IJsvogel		2	2	2			4	
Draaihals		1	1	1				1
Groene Specht		5	5	5			11	6
Gr. Bonte Specht		7	7	6		1	3	5
Kl. Bonte Specht		1	1	1				1
Boerenzwaluw	577	13	590	2		588	368	191
Boompieper		11	11	11			10	96
Graspieper	10	208	218	218			38	167
Gr. Gele Kwikstaart		1	1	1				
Witte Kwikstaart		1	1	1			2	7
Winterkoning		89	89	59	21	9	84	78
Heggemus		155	155	143	10	2	107	183
Roodborst		131	131	121	2	8	101	127
Nachtegaal		19	19	15		4	17	45
Witgest. Blauwborst		3	3	1	2		9	4
Gekraagde Roodstaart		22	22	22			7	17
Paapje	8	3	11	11			31	36
Roodborsttapuit	34	3	37	37			37	54
Tapuit	97	22	119	119			208	158
Merel	4	50	54	42		12	31	60
Zanglijster	8	37	45	37		8	37	64
Kramsvogel		57	57	57			10	70
Koperwiek		15	15	15			4	13
Sprinkh.rietzanger		41	41	41			9	66
Snor		10	10		10		15	5
Rietzanger		13	13	1	12		41	15
Bosrietzanger		13	13	13			12	11
Kl. Karekiet		422	422	1	421		695	235
Spotvogel		2	2	2			1	1
Braamsluiper		21	21	21			24	25
Grasmus		112	112	111	1		93	137
Tuinfluitier		20	20	12	8		41	39

			Was.slag				Totaal 1989	Totaal 1988
	Pulli	Volgroeid	Totaal 1990	Duin- gebied	R.IJ.P	Elders		
Zwartkop		81	81	70	10	1	61	143
Tjiftjaf		88	88	56	29	3	62	71
Fitis	12	389	401	305	96		480	954
Goudhaan		113	113	112		1	53	19
Vuurgoudhaan		27	27	27			7	
Grauwe Vliegen- vanger	9	1	10	1		9		7
Bonte Vliegen- vanger		4	4	4			2	2
Baardmannetje		222	222		222		180	30
Staartmees	5	65	70	65		5	6	20
Glanskop		4	4	1		3	1	5
Matkop		9	9	3	6		3	7
Kuifmees		1	1	1				1
Zwarte Mees		2	2	2			76	26
Pimpelmees		125	125	119	1	5	73	186
Koolmees		75	75	52	1	22	88	101
Boomklever		37	37			37	13	5
Boomkruiper		10	10	9		1	5	4
Vlaamse Gaai	1		1			1	3	4
Ekster	17	5	22	22			8	1
Zwarte Kraai	1		1	1				6
Spreeuw		115	115	114		1	32	28
Ringmus		36	36	36			26	73
Vink		62	62	28		34	219	239
Keep		27	27	16		11	35	137
Groenling		31	31	20		11	18	37
Putter		33	33	21		12	32	85
Sijs		149	149	79		70	192	142
Kneu	12	33	45	44	1		18	88
Grote Barmsijs		151	151	151			7	484
Kleine Barmsijs		57	57	57			12	29
Witstuitbarmsijs		1	1	1				
Frater		4	4	4			10	17
Kruisbek		205	205	205				
Grote Kruisbek		2	2	2				
Rietgors		50	50	34	16		28	30
TOTAAL	1.346	3.788	5.134	2.852	1.370	912		

Terugmeldingen

Ringer en melder ontvangen beiden de volledige computergegevens van de betreffende vogel van het administratieve centrum, de Nederlandse Ringcentrale te Heteren (Gld), onderdeel van het Instituut van Oecologisch onderzoek. Gedurende het Verslagjaar werd een redelijk aantal binnen- en buitenlandse meldingen ontvangen, waarvan de meest interessanten werden opgenomen.

K.768654	- Visdief pull. Gecontroleerd	15-06-1984 Lelystadhaven 07-05-1990 Denu, Ghana
K.782531	- Visdief pull. Afgel. met kijker/telescoop	27-06-1984 Houtribsluizen 19-07-1990 Houtribsluizen
K.817926	- Visdief pull. Alleen ring gevonden	02-06-1987 Houtribsluizen 15-10-1990 Houtribsluizen
K.817921	- Visdief pull. Alleen ring gevonden	02-06-1987 Houtribsluizen 15-10-1990 Houtribsluizen
F.219620	- Baardmannetje 1k Gecontroleerd	15-06-1990 Blocq van Kuffeler 01-10-1990 Oostvaardersdijk
F.276722	- Rietzanger 1k Gecontroleerd	23-08-1990 Oostvaardersdijk 30-08-1990 Zuiderwoude NH
F.276441	- Klein karekiet 1k Gecontroleerd	31-07-1990 Blocq van Kuffeler 16-08-1990 Arendonk, Antwerpen
F.270681	- Kleine karekiet 1k Gecontroleerd	23-07-1990 Blocq van Kuffeler 13-08-1990 Berendrecht, Antw.
F.220023	- Kleine karekiet 1k Gecontroleerd	23-07-1990 Oostvaardersdijk 04-08-1990 Willebroek, Antw.
F.220015	- Kleine karekiet 1k Gecontroleerd	23-07-1990 Blocq van Kuffeler 07-08-1990 Arendonk, Antwerpen
A.996282	- Rietgors Gecontroleerd	06-09-1988 Oostvaardersdijk 13-09-1990 Oostvaardersdijk
H.205600	- Kruisbek Dood gevonden	27-09-1990 Wassenaar 29-09-1990 Wassenaar
H.204207	- Kruisbek Dood door kat	25-07-1990 Wassenaar 27-07-1990 Overveen
F.219986	- Boerenzwaluw pull. Gecontroleerd	14-06-1990 Voorschoten 22-09-1990 Plas Ravensberg
F.219683	- Boerenzwaluw pull. Gecontroleerd	20-06-1990 Leidschendam 18-09-1990 Zwijnaarde
F.148511	- Boerenzwaluw Tegen glas gevl. dood	12-06-1989 Voorschoten 20-07-1990 Lisse

F.141495	- Grote barmsijs Gevangen voor kooi	21-11-1988 Wassenaarse Slag 15-01-1989 Beerse Antwerpen
F.141543	- Grote barmsijs Gevangen voor kooi	20-11-1988 Wassenaarse Slag 15-01-1989 Beerse Antwerpen
F.149318	- Putter 1K Gecontroleerd	08-10-1989 Wassenaarse Slag 15-04-1990 Middelkerke Bel.
F.219707	- Roodborst Gecontroleerd	04-05-1990 Wassenaar 08-05-1990 Danzigman Denem.
K.817945	- Visdief pull. Gecontroleerd	23-06-1987 Houtribsluizen 03-01-1990 Sangomar Senegal
F.199861	- Zwarte Mees 1K Gecontroleerd	04-10-1989 Oostvaardersdijk 15-10-1989 Wassenaarse Slag
3332015	- Sperwer 1K Gecontroleerd	06-11-1989 Sparregat Wassen. 20-11-1989 Wassenaarse Slag
A.532579	- Kleine karekiet Gecontroleerd	09-08-1984 Oostvaardersdijk 25-07-1989 Blocq v. Kuffeler
A.881612	- Baardman Gecotroleerd	23-09-1987 Oostvaardersdijk 04-08-1989 Blocq v. Kuffeler
A.815495	- Kleine karekiet Gecontroleerd	20-07-1986 Blocq v. Kuffeler 11-07-1989 Blocq v. Kuffeler
A.665907	- Kleine karekiet 1K Gecontroleerd	30-07-1984 Oostvaardersdijk 15-07-1989 Blocq v. Kuffeler
A.882784	- Matkop 1K Gecontroleerd	20-06-1988 Oostvaardersdijk 12-09-1989 Blocq v. Kuffeler
F.114298	- Boerenzwaluw 1K Gecontroleerd	22-07-1989 Meeslouerpolder 30-08-1989 Wassenaarse Slag
F.114135	- Grote barmsijs Gecontroleerd	16-11-1988 Wassenaarse Slag 23-01-1989 Voorschoten
F.113881	- Sijs 1K Gecontroleerd	14-10-1988 Wassenaarse Slag 13-01-1989 Zoetermeer
1273.319	- Watersnip Dood gevonden	22-09-1989 Wassenaarse Slag 02-12-1989 Fairbourne Gr.Br.
P.13763	- Ijsvogel Dood gevonden	20-06-1989 Wassenaarse Slag 25-09-1989 Scheveningen
3440.355	- Sperwer 1K Gecontroleerd	29-11-1989 Wassenaarse Slag 06-03-1990 Van Houtenweg Was.
3390.238	- Torenavalk Pull. Verkeersslachtoffer	16-06-1989 Panbos Katwijk 10-12-1989 Domburg W. Kapelle
F.149074	- Bosrietzanger 1K Gecontroleerd	24-08-1989 Blocq v. Kuffeler 04-09-1989 Hoefen BRD

K.855122	- Visdief pull. Dood gevonden op schip	06-07-1989 Houtribsluizen 25-02-1990 Dakar, Senegal
3390.268	- Ekster pull. Verkeersslachtoffer	03-06-1987 Wassenaarse Slag 01-04-1990 Katwijk a/d Rijn
3390.237	- Torenavalk pull. Dood gevonden	16-06-1989 Panbos Katwijk 01-02-1990 Helgoland BRD
7004.205	- Bosuil pull. binnengevlogen dood	09-05-1983 Panbos Katwijk 19-04-1990 Rijksdorp Wass.
B.781038	- Koolmees Gecontroleerd	06-11-1989 Wassenaarse Slag 02-03-1990 Vlieland
3479.982	- Sijs 1K Gecotroleerd	03-11-1989 Dolhain Luik 27-11-1989 Wassenaars Slag
3440.357	- Sperwer Doodgevlogen tegen glas	08-01-1990 Wassenaarse Slag 15-02-1990 Sportpark Katwijk
J.07802	- Fitis 1K Gecontroleerd	07-07-1989 Wassenaarse Slag 10-08-1989 Hamme België
J.21674	- Fitis Gecontroleerd	10-08-1989 Wassenaarse Slag 18-04-1990 Duinen Castricum
3377.088	- Kokmeeuw pull. Dood gevonden	25-06-1985 Houtribsluizen 10-06-1990 Flevocentrale
A.741.080	- Zwartkop 1K Gecontroleerd	15-07-1989 Blocq v. Kuffeler 09-09-1989 Hamme België
K.768.654	- Visdief pull. Gevangen	15-06-1984 Lelystad haven 07-05-1990 Volta Ghana
F.149.401	- Rietgors Gecontroleerd	17-06-1989 Wassenaarse Slag 28-07-1990 Wassenaarse Slag
L.77254	- Fitis 1K Gecontroleerd	23-07-1987 Wassenaarse Slag 01-08-1990 Wassenaarse Slag

Aan het einde van dit verslag willen wij al degenen hartelijk danken, die ook in 1990 opieuw alle medewerking hebben gegeven om onze activiteiten mogelijk te maken. Wij noemen gaarne de officiële instanties o.a. het Ministerie van L.N.V., S.B.B., R.IJ.P. Verder de beheerders van terreinen met hun medewerkers, de plaatselijke politie, collega's en veldwerkers. Last but not least de Nederlandse Ringcentrale.

Voorschoten, maart 1991

H.F.M. de Beer

M. Verrips